

No: 1883 – Mahreç İşareti

ADANA BURMA BİLEZİĞİ

Tescil Ettiren

ADANA KUYUMCULAR ESNAF VE SANATKÂRLAR ODASI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 28.08.2023 tarihinden itibaren korunmak üzere 27.07.2026 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1883
Tescil Tarihi	: 27.07.2026
Başvuru No	: C2023/000215
Başvuru Tarihi	: 28.08.2023
Coğrafi İşaretin Adı	: Adana Burma Bileziği
Ürün / Ürün Grubu	: Bilezik / Halılar, kilimler ve dokumalar dışında kalan el sanatı ürünleri
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Adana Kuyumcular Esnaf ve Sanatkarlar Odası
Tescil Ettirenin Adresi	: Kocavezir Mah. 32066 Sok. No: 3 Adana Esnaf ve Sanatkarları Eğitim ve Hizmet Binası Kat: 3 Seyhan ADANA
Coğrafi Sınır	: Adana ili
Kullanım Biçimi	: Adana Burma Bileziği ibaresi ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Adana Burma Bileziği ibaresi ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur. Ayrıca “Adana Burma Bileziği” isminin baş harfleri olan “ABB” damgasının genişliği 5 mm, uzunluğu 6 mm olup hem kilit hem de bileziğin iç tarafında olacak şekilde yer alır.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Adana Burma Bileziğinin geçmişi Hititler Dönemine dayanır. Helenistik dönemde ticarete Adana Burma Bileziği takas amaçlı kullanılmıştır. Arkeolojik kazılarda ortaya çıkarılan iki ucunda yılanbaşı bulunan ve günümüzde Adana Burma Bileziği olarak bilinen bilezik tarihsel süreçte Hitit Devletinden sonra kurulan Urartu İmparatorluğu döneminde küçük değişikliklere uğrayarak günümüze kadar ulaşmıştır.

Adana Burma Bileziği; 14, 18 veya 22 ayar altından üretilen, genellikle iki altın telin birbiri üzerine burulmasıyla halka şekline getirilen ve her iki ucuna biri erkek, biri dişi dikdörtgen kilit mekanizması takılarak Adana ilinde üretilen bir burma bileziktir. Üretimde çoğunlukla 22 ayar altın tercih edilir. Ürünün ağırlığı 10-100 g arasında değişebilir.

Adana Burma Bileziğinin burulma işlemi iki telin yana yana alınması, tellerin bir ucunun mengene adı verilen alet ile tutulup diğer uçların da birbirinin üzerinde çevrilmesi yöntemiyle yapılır. Bu şekilde teller üzerinde farklı bir desen olmaksızın sade bir şekilde burulma işlemi gerçekleşir. Üretim hızlı ve kolaydır.

Günümüzde üretilen modellerde kıvrık burmada yılan başları ve boncuklar çıkarılıp yerine kilit konulmuştur. Bu kilitler kare küp şeklinde imal edilmekte ve kare baş olarak adlandırılmaktadır. Yılan derisinin deseni olan gövde üzerindeki belirli aralıklarla kazıma çizgiler de yerini burma şeklindeki desenlere bırakmıştır.

Adana Burma Bileziğinin köklü bir geçmişi bulunur. Adana ilinin ekonomisinde ve kültüründe önemli bir yere sahiptir. Adana Burma Bileziği, Adana'daki ustalar tarafından üretilmesi ve üretim tekniğinin ustandan çırağa aktarılması ile günümüze ulaşmıştır. Üretimi ve modelleri bakımından coğrafi sınıra özgüdür. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunur.

Üretim Metodu:

Külçe veya levha halindeki altın eritilir ve içine bakır karıştırılarak istenilen ayara getirilir. Eritilen altın ilice adı verilen kaba dökülür ve soğutulur. Adana Burma Bileziği 14, 18 veya 22 ayar olarak üretilir.

İstenilen gramaja göre, altın çubuk tel (oluklu) silindirden çekilir. Elde edilen dikdörtgen çubuk, inceltme ve yuvarlama işlemleri için silindirden geçirilir. Bu aşamada, çubuğun daha ince ve burmaya uygun hâle gelmesi için tavlama işlemi uygulanır; tavlama, çubukta oluşabilecek çatlamaları önler. Sıcak ve yumuşak hâle gelen altın, usta tarafından silindirden çekilerek istenilen kalınlığa ulaşana kadar işlenir.

Gramaj olarak 30 gramlık Adana Burma Bileziği üretiminde yaklaşık 45 gram altın kullanılır. Altın, tel çubuk formunda silindirlerden geçirilerek çekilmek suretiyle kademeli olarak inceltir ve istenilen gramaj ile kalınlığa getirilir. Çekme işlemi sırasında telin kırılmasını veya çatlamasını önlemek amacıyla belirli aralıklarla tavlama işlemi uygulanır.

Çekme işlemi esnasında oluşan altın parçaları toplanarak daha sonra kullanılmak üzere muhafaza edilir. İstenilen inceliğe ulaştırılan tel düzeltilerek gerekli uzunlukta hazırlanır. Tavlama sonrasında tel, sıcak haldeyken mum ile haddelenerek burma işlemine uygun hale getirilir.

Tavlama ve çekme işlemleri tamamlanarak istenilen inceliğe gelen ve boyu düzeltilen tel sarılma işlemine geçmeden önce ısı ve silindirden geçme işlemleri nedeniyle yüzeyde oluşan değişimlerin giderilmesi ve altının doğal rengini kazanması amacıyla hidroklorik asit (tuz ruhu) çözeltisine batırılır.

Yapılan işlemlerden sonra altın, örölmek üzere mengeneyle alınır. Telin bir ucu mengene yardımı ile sabitlenir, diğer uçları da usta tarafından el işçiliği burularak örölür. Bu işlem sırasında makine kullanılmaz. Teller üzerinde motif, desen veya iz bulunmaz. Doğrudan inceltiletilen altın tel burularak şekillendirilir. Örme işlemi tamamlandıktan sonra fazlalıklar testere veya törpü ile kesilerek alınır. Törpüleme ile gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra bileziğin iki ucu kaynak işlemi ile birleştirilir.

Adana Burma Bileziğinin kilit kısmı, bileziğin kalınlığı ve gramajına uygun olacak şekilde birbirine geçmeli bir kilit mekanizması oluşturacak biçimde hazırlanır. Bu amaçla üretilen bilezikle aynı ayarda altın kullanılarak kare formda hazırlanmış kalıplara döküm yapılır.

Kilit 20 gram Adana Burma Bileziği için 2 gram iken 100 gram için 8 gramı bulabilecek büyüklükte ve gramajda hazırlanır. Ancak kalıptan çıkan kilitlerin çapaklı ve pürüzlü olması halinde törpülenerek düzeltilir. Bileziğin içine ve kilit kısmına yuvarlak içindeki “ABB” damgası ve üreticinin esnaf odası numarası vurulur.

Bileziğin kilitleri de bilezik üzerine kaynatılır ve kilidin sorunsuz çalışması sağlanır. Kilidi kaynayan bilezik renk alması üzere tekrar hidroklorik asit içine batırılır.

Bu işlemlerin ardından Adana Burma Bileziğine işlem sırasında meydana şekil bozuklukları giderilerek yuvarlak/elips şekli verilir. Adana Burma Bileziği tam bir yuvarlak şekline sahip değildir. Kilit kısmının olduğu yerden içeri doğru hafif basıktır. Bileziğin iki ucu birleştirilir ve kullanıcıya rahatsız etmeyecek şekilde kilit formu verilir. Bu şekil bozulmadan ölçü kalemine alınarak bilek ölçüsü ayarlanır. Parlatılan ve son şekli verilen Adana Burma Bileziği satışa hazır hale gelir.

Adana Burma Bileziği üretimini gerçekleştirecek kişinin, bu alanda tecrübeli ustaların yanında en az 7-8 yıl çıraklık yaparak uygulamalı eğitim alması ve üretim tekniğine ilişkin yeterli deneyimi kazanması gerekir.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Adana Burma Bileziği, Adana'daki ustalar tarafından üretilmesi ve üretim tekniğinin ustadan çırağa aktarılması ile günümüze ulaşmıştır. Ayrıca Adana Burma Bileziğinin üretim metodu coğrafi sınıra özgüdür. Bu sebeple coğrafi sınır ile ün bağı bulunan Adana Burma Bileziğinin tüm üretim aşamaları coğrafi sınırda gerçekleşir.

Denetleme:

Denetimler, Adana Kuyumcular Esnaf ve Sanatkarlar Odası koordinatörlüğünde ve Adana Büyükşehir Belediyesi, Adana Kuyumcular Esnaf ve Sanatkarlar Odası, Çukurova Mesleki Eğitim Merkezi Kuyumculuk Teknolojileri Bölümü ve Türkiye Madeni Eşya Federasyonundan uzman birer kişinin katılımıyla oluşan 4 kişilik denetim mercii tarafından gerçekleştirilir. Denetimler yılda iki kez düzenli olarak, ayrıca şikâyet halinde ve gerekli görülen durumlarda her zaman yapılır.

Denetime esas kriterlere aşağıda yer verilmektedir.

- Ürünün sicil belgesinde belirtilen ayırt edici özellikleri ve ABB damgası kullanımı
- Üretim metoduna uygunluk
- Adana Burma Bileziği adı, logosu ve mahreç işareti ambleminin kullanım uygunluğu

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.